

Stappenplan activeren en gezondheid van vluchtelingen

1 Definities

Signaleren: waarnemen van gebeurtenis of situatie die *kan* wijzen op problematiek.

Taxeren: inschatting maken (ernst, betekenis, noodzaak van hulpverlening) van *eventueel* aanwezige problematiek naar aanleiding van signaal.

Verwijzen: doorsturen naar andere professionals (in de gezondheidszorg).

2 Basisprincipes bij activering

1 Blijf activeren en laat het traject zoveel mogelijk doorlopen, ook als een hulpverlener wordt ingeschakeld.

2 Vertrek vanuit respect voor de klacht en breng dit duidelijk over.

3 Neem als activeerder niet de rol van hulpverlener op je.

3 Herkomst signaal

• Via gesprek met cliënt zelf (meldt een probleem, vraagt om hulp).

• Via gesprek met omgeving (docent, collega, vriend, familie).

• Via observatie van gedrag (waarneembare zaken zoals prikkelbaarheid of passiviteit).

• Via voorinformatie (intake, informatie uit verleden).

4 Taxeren

• Inventariseren welke problemen er naast het (eerste of oorspronkelijke) signaal zijn.

• Inventariseren van de beschermende factoren: wat kan hij nog wel?

• Op basis van de zo verzamelde gegevens is, vaak in overleg met anderen (collega's of hulpverleners), een inschatting te maken van:

• de ernst: in hoeverre belemmert dit het functioneren?

• de noodzaak van hulpverlening: is verwijzing nodig, of kan de belemmering beperkt worden door de beschermende factoren te versterken?

• de bereidheid om hulp te vragen en te krijgen: wil iemand hulp?

5 Wanneer verwijzen?

• Bij twijfel: overleggen, advies of consultatie vragen. Dit helpt bij het taxeren.

• Bij problematiek die om specifieke deskundigheid vraagt.

• Bij te weinig ervaring hiermee.

• Wanneer de ondersteuning vastloopt.

• Wanneer de relatie met cliënt niet constructief is.

6 Naar wie verwijzen?

• Collega (met meer of andere ervaring).

• Hulpverlening intern (bijstandsmaatschappelijk werk).

• Hulpverlening eerstelijns (huisarts, amw).

• Gespecialiseerde hulpverlening (ggz/Riagg).

Voorwaarde: zorg voor goede contacten met hulpverleners (netwerkvorming).

7 Hoe verwijzen?

• Peil bij cliënt bereidheid tot verwijzing.

• Vraag toestemming aan cliënt om te overleggen.

• Overleg over verwijzing (informatie verstrekken, nagaan of het de juiste plek is, afstemmen van ieders toekomstige rol en van wederzijdse informatie).

Mogelijke signalen

Slaapproblemen

- Moeite met inslapen of doorslapen
- Angstige dromen of nachtmerries
- Moeheid
- Moeilijk uit bed komen
- Bang om (alleen) te gaan slapen
- Gebruik van slaapmiddelen
- Gebruik van alcohol om te kunnen slapen

Lichamelijke klachten

- Pijnklachten (buik, hoofd, nek, rug)
- Pijn gerelateerd aan ondergaan geweld
- Geringe (soms grote) eetlust
- Gewichtsverlies/-toename
- Misselijkheid, braken
- Obstipatie, diarree
- Benauwdheid
- Duizeligheid
- Hartkloppingen
- Gebruik van of vraag naar pijnstillers
- Trillen en/of zweten

Opvallend gedrag

- Passief, afwezig, in zichzelf gekeerd
- Geen contact mogelijk
- Verdrietig, somber, huilen
- Nerveus, angstig, schrikachtig, rusteloos
- Prikkelbaar, snel agressief, vaak conflicten
- Verward, onsamenhangende spraak
- Slecht verzorgd
- Niet voor rede vatbaar, niet corrigeerbaar
- Te aangepast, sociaal wenselijk gedrag
- Afspraken niet nakomen, werk niet afmaken
- Niet of slecht samenwerken
- Veel verzuim op opleiding
- Niet aan regels houden

Andere klachten

- Concentratieproblemen
- Vergeetachtigheid
- Problemen met seksualiteit
- Niemand vertrouwen, wantrouwen

Overige risicofactoren

- Verlies
- Ondergaan geweld
- Getuige van aangrijpende gebeurtenis
- Oorlogssituatie
- Problemen tijdens en na de vlucht
- Huisvestingsproblemen
- Financiële problemen
- Weinig tot geen sociale contacten
- Geen contact met familie mogelijk
- Niets doen, geen dagvulling hebben

Beschermdende factoren

- Ouder(s) aanwezig, kwaliteit van contact
- Familieleden aanwezig, kwaliteit van contact
- Sociale contacten, vrienden
- Zinnvolle daginvulling, nevenactiviteiten
- Mogelijkheid tot culturele rituelen en gebruiken
- Religieuze of politieke inspiratie
- Optimistische, veerkrachtige persoonlijkheid
- Adequate copingstijlen

Voor een praktische uitwerking per klacht zie bijlage 2 van Meer weten?